2026/2615

24.11.2026

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2026/2615,

23. november 2026,

liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle seire- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku tõkestamise ELi strateegia (edaspidi „strateegia“), milles liidu lähenemisviisi põhielementidena nimetatakse tõhusat mitmepoolsust ning olemasolevate massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise normide ülemaailmset kohaldamist ja rakendamist. Selles strateegias kutsutakse muu hulgas üles tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingut (CTBT) kiiresti jõustama ja ülemaailmselt kohaldama ning tugevdama rahvusvahelisi kontrollimehhanisme. Liit viib kõnealust strateegiat aktiivselt ellu, sealhulgas eraldades rahalisi vahendeid, et toetada projekte, mida juhivad mitmepoolsed institutsioonid, näiteks Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistav komisjon.

(2) Nõukogu võttis 21. juulil 2003 vastu nõukogu otsuse 2003/567/ÜVJP [1], milles sätestatakse, et CTBT kiire jõustumise toetamise raames tuleb Euroopa Liidul julgustada kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, kõnealusele lepingule viivitamata alla kirjutama ja seda ratifitseerima.

(3) Nõukogu võttis 17. novembril 2003 vastu ühise seisukoha 2003/805/ÜVJP [2] massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitlevate mitmepoolsete lepingute ülemaailmse kohaldamise ja tugevdamise kohta. Selles ühises seisukohas kutsutakse muu hulgas üles edendama CTBT kiiret jõustumist.

(4) Tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingule alla kirjutanud riigid on otsustanud luua õigusvõimelise ettevalmistuskomisjoni, kellel on rahvusvahelise organisatsiooni positsioon, et tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingut kuni CTBTO asutamiseni tõhusalt rakendada.

(5) CTBT kiire jõustumine ja ülemaailmne kohaldamine ning CTBTO ettevalmistuskomisjoni seire- ja kontrollisüsteemi tugevdamine on strateegia olulised eesmärgid. Liit on neid eesmärke järjekindlalt toetanud, sealhulgas ettevalmistuskomisjoni tegevuse rahalise toetamise kaudu.

(6) ÜRO peasekretär märkis dokumendis „Securing our Common Future: an Agenda for Disarmament“ („Meie ühise tuleviku tagamine: desarmeerimise tegevuskava“), et CTBT pidurdab võidurelvastumist, piirates kõrgetehnoloogiliste uut tüüpi tuumarelvade väljatöötamist, ning see on võimas normatiivne takistus sellistele riikidele, kes tuumarelva leviku tõkestamise kohustusi rikkudes võivad püüda tuumarelva arendada, toota ja selle tulemusena omandada. Need eesmärgid kajastuvad ka ÜRO „tulevikupaktis“, eelkõige selle meetmes 25 pealkirjaga „Edendame tuumarelvavaba maailma eesmärki“, milles kinnitatakse taas eesmärki saavutada tuumarelvavaba maailm ning kutsutakse üles tugevdama desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise struktuuri, vältima igasugust kehtivate rahvusvaheliste normide nõrgenemist ning rakendama meetmeid võidurelvastumise vältimiseks ja tuumasõja ärahoidmiseks. CTBT on oluline vahend kõnealuste eesmärkide saavutamiseks.

[1] Nõukogu 21. juuli 2003. aasta otsus 2003/567/ÜVJP, millega rakendatakse ühine seisukoht 1999/533/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu panust üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu kiire jõustumise edendamisse (ELT L 192, 31.7.2003, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/567/oj).

[2] Nõukogu 17. novembri 2003. aasta ühine seisukoht 2003/805/ÜVJP massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitlevate mitmepoolsete lepingute ülemaailmse kohaldamise ja tugevdamise kohta (ELT L 302, 20.11.2003, lk 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2003/805/oj).

(7) 2022. aasta julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilises kompassis osutatakse jätkuvale ohule, mis tuleneb massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levikust, tuumaarsenalide laiendamisest, uute relvasüsteemide väljatöötamisest ja tuumarelvaga ähvardamisest mõne riigi poolt, ning väljendatakse liidu eesmärki tugevdada konkreetseid meetmeid desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli eesmärkide toetamiseks.

(8) ÜRO Peaassamblee kinnitas CTBTi 1. detsembri 2025. aasta resolutsioonis 80/70 veel kord CTBTi tähtsust ning kutsus kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, tungivalt üles CTBTd võimalikult kiiresti allkirjastama ja ratifitseerima, pöördudes eelkõige nende üheksa riigi poole, kellepoolne ratifitseerimine on vajalik CTBT jõustumiseks. Resolutsioonis rõhutati ka seda, kui oluline on säilitada hoog kontrollisüsteemi kõigi elementide viimistlemisel ning kehtestada kavad ja piisavad vahendid selle pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks.

(9) Strateegia rakendamise raames võttis nõukogu CTBTO ettevalmistuskomisjoni tegevuse toetuseks vastu kolm ühismeedet ja kuus otsust: ühismeetmed 2006/243/ÜVJP, ([3]) 2007/468/ÜVJP, ([4]) ja 2008/588/ÜVJP ([5]) ning otsused 2010/461/ÜVJP, ([6]) 2012/699/ÜVJP, ([7]) (ÜVJP) 2015/1837, ([8]) (ÜVJP) 2018/298, ([9]) (ÜVJP) 2020/901 ([10]) ja (ÜVJP) 2023/2064 ([11]). Seetõttu tuleks liidu pikaajalist toetust jätkata.

(10) Käesoleva otsuse tehniline rakendamine tuleks usaldada CTBTO ettevalmistuskomisjonile, kes on tuginedes oma unikaalsele erialasele pädevusele ning võimekusele, mille aluseks on maailmas rohkem kui 337 rajatist hõlmav rahvusvaheline seiresüsteem (IMS) ja rahvusvaheline andmekeskus, ainus rahvusvaheline organisatsioon, kes on suuteline käesolevat otsust rakendama ning kes omab selleks legitiimsust. Liidu toetatavat tegevust saab rahastada üksnes CTBTO ettevalmistuskomisjonile antava eelarvevälise toetuse kaudu,

([3]) Nõukogu 20. märtsi 2006. aasta ühismeede 2006/243/ÜVJP Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevuste toetamise kohta kontrollialase koolituse ja suutlikkuse arendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 88, 25.3.2006, lk 68, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/243/oj).

([4]) Nõukogu 28. juuni 2007. aasta ühismeede 2007/468/ÜVJP Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevuste toetamise kohta selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 176, 6.7.2007, lk 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2007/468/oj).

([5]) Nõukogu 15. juuli 2008. aasta ühismeede 2008/588/ÜVJP Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevuse toetamise kohta selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 189, 17.7.2008, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/588/oj).

([6]) Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/461/ÜVJP Tuumakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevuse toetamise kohta selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 219, 20.8.2010, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/461/oj).

([7]) Nõukogu 13. november 2012. aasta otsus 2012/699/ÜVJP liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 314, 14.11.2012, lk 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/699/oj).

([8]) Nõukogu 12. oktoobri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/1837 liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 266, 13.10.2015, lk 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1837/oj).

([9]) Nõukogu 26. veebruari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/298 liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 56, 28.2.2018, lk 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/298/oj).

([10]) Nõukogu 29. juuni 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/901 liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 207, 30.6.2020, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/901/oj).

([11]) Nõukogu 25. septembri 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/2064 liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle seire- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks (ELT L 238, 27.9.2023, lk 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2064/oj).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Strateegia, Euroopa Liidu üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia ning julgeoleku ja kaitse strateegilise kompassi rakendamiseks toetab liit täiendavalt CTBTO ettevalmistuskomisjoni tegevust operatiivtegevuse kaudu.

2. Lõikes 1 osutatud tegevuse eesmärgid on:

a) CTBT seire- ja kontrollisüsteemi võimekuse tugevdamine;

b) CTBT-le alla kirjutanud riikide võimekuse tugevdamine lepingust tulenevate kontrollikohustuste täitmiseks ning neile igakülgse kasu võimaldamine lepingu süsteemis osalemisest;

Nende jõupingutuste kaudu toetatakse meetmega ka CTBT ülemaailmse kohaldamist ja jõustamist.

3. Tegevuse üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artiklis 1 osutatud tegevuse tehnilise teostamisega tegeleb CTBTO ettevalmistuskomisjon.

3. CTBTO ettevalmistuskomisjon täidab seda ülesannet kõrge esindaja vastutusel. Selleks lepib kõrge esindaja CTBTO ettevalmistuskomisjoniga kokku vajaliku korra.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava tegevuse teostamiseks on 5 199 996,70 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 ette nähtud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud summast rahastatavate kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib ta CTBTO ettevalmistuskomisjoniga rahalist toetust käsitleva lepingu. Rahalist toetust käsitlevas lepingus määratakse kindlaks, et CTBTO ettevalmistuskomisjon tagab liidu rahalise toetuse sellise nähtavuse, mis vastab toetuse suurusele.

4. Komisjon püüab lõikes 3 nimetatud lepingu sõlmida niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning teatab lepingu sõlmimise kuupäeva.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest CTBTO ettevalmistuskomisjoni korrapäraste aruannete alusel. Need aruanded on nõukogu poolt tehtava hindamise aluseks.

2. Komisjon annab teavet artiklis 1 osutatud tegevuse teostamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 23. november 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

M. HEYDON

PROJEKTIDOKUMENT

TUUMARELVAKATSETUSTE ÜLDISE KEELUSTAMISE LEPINGU ORGANISATSIOONI (CTBTO) ETTEVALMISTUSKOMISJONI TEGEVUSE TOETAMINE

Taust

Tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepinguga (CTBT) keelatakse kõik tuumarelvakatsetuste eesmärgil toimuvad plahvatused. 30 aastat pärast lepingu allkirjastamiseks avamist on see endiselt massihävitusrelvade leviku tõkestamise rahvusvahelise struktuuri üks nurgakive, aidates kaasa rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamisele. See toimib julgeolekut ja usaldust suurendava meetmena, piirates uute tuumarelvade väljatöötamist ja olemasolevate tuumaarsenalide täiustamist.

Lepingut toetab tipptasemel kontrollisüsteem. Rahvusvaheline seiresüsteem (IMS) pakub koos rahvusvahelise andmekeskusega (IDC) pidevalt reaalajas andmeid, et saaks avastada ja hinnata sündmusi, mis võivad viidata tuumarelvakatsetuste eesmärgil toimuvatele plahvatustele. IMSi kuulub 337 rajatist üle kogu maailma ning IDC kogub, töötleb ja analüüsib andmeid ning edastab saadud teabe allakirjutanud riikidele. Lepingu jõustumise ettevalmistamisel arendab Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni ettevalmistuskomisjon (edaspidi „ettevalmistuskomisjon“) ka oma kohapealse kontrolli suutlikkust, jätkates samal ajal lepingu ülemaailmseks kohaldamiseks tehtavaid jõupingutusi.

CTBT kontrollisüsteemi säilitamine ja edasine tugevdamine on jätkuvalt hädavajalik. Kuna tehnoloogilised, teaduslikud ja geopoliitilised tingimused muutuvad, on püsiv investeerimine ja rahvusvaheline koostöö oluline, et säilitada kontrollisüsteemi tulemuslikkus, usaldusväärsus ja operatiivne valmisolek ning tagada selle pikaajaline kestlikkus.

Üldeesmärk

Projekti üldeesmärk on aidata CTBT toetamise kaudu kaasa rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule, usalduse suurendamisele ja tuumarelva leviku tõkestamise ülemaailmse struktuuri tugevdamisele kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 21, et „säilitada rahu, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut“.

Erieesmärgid

Projekti tulemusena

1. tugevdatakse CTBTO rahvusvahelist seire- ja kontrollisüsteemi;

2. tugevdatakse CTBT-le alla kirjutanud riikide võimekust lepingust tulenevate kontrollikohustuste täitmiseks ning nad saavad igakülgset kasu selle lepingu süsteemis osalemisest;

nende jõupingutuste kaudu toetatakse projektiga ka CTBT ülemaailmset kohaldamist ja jõustumist.

Meetod

Projekti rakendatakse koordineeritud kahesambalise lähenemisviisi kaudu, mis tugevdab nii CTBT kontrollikorra tehnilisi aluseid kui ka allakirjutanud riikide suutlikkust selles tulemuslikult osaleda.

Esimene sammas keskendub tehnoloogilise ja teadusliku taristu konsolideerimisele ja edendamisele, mis on CTBTO rahvusvahelise seiresüsteemi, andmeanalüüsi ja kohapealseks kontrolliks valmisoleku alus. See hõlmab seismiliste abijaamade säilitamist, õhukandelise leviku modelleerimise parandamist ja kohapealse kontrolli vahendite edasiarendamist, et tagada kontrollisüsteemi usaldusväärsus, vastupidavus ja pikaajaline kestlikkus.

Teine sammas keskendub suutlikkuse suurendamisele, võimaldades allakirjutanud riikidel, eelkõige arengumaadel, aktiivselt panustada CTBT kontrollikorda ja organisatsiooni töösse ning saada sellest kasu. Samuti edendatakse sellega kaasavat osalemist naistele ja noortele suunatud algatuste kaudu.

Oodatavad väljundid

— Säilitatakse või parandatakse vähemalt kuus seismilist abijaama. Paraneb autenditud andmete kättesaadavus, mida kajastab säilitatud või parandatud jaamade väiksem seisakuaeg ja stabiilne toimimine.

— Ajakohastatakse virtuaalse andmekasutuskeskuse (vDEC) tarkvara. See hõlmab spetsiaalset vDECi veebiliidest, FDSNi nõuetele vastavat lainekuju andmetele juurdepääsu, suuremat kasutajaturvalisust kohandatud lubadega, rakendusliideste lihtsustatud integreerimist, kohandatud andmepäringuteenuseid ning ajakohastatud ja optimeeritud andmehaldusega täiendatud serveritaristut.

— Kehtestatakse õhukandelise leviku modelleerimise tõhus ja usaldusväärne käitamise modelleerimise konfiguratsioon. Peamiste väljundite hulgas on ajakohastatud rakenduslikud võrdlusuuringud ja soovitused, arvutuslikud taristu suunised, ühenduse võrdlusraamistik ning sidusrühmade kaasamine ja teadmussiire.

— Töötatakse välja allikatermini hindamise ja põhjendamise tarkvara (Source-Term Assessment and Reasoning Software (STARS)) prototüüp. Väljundite hulka kuuluvad võrdlusjuhtumite kogu, tehnilise dokumentatsiooni pakett ja koolitusprogramm.

— Seismiliste sündmuste töötlemise suutlikkust suurendatakse NET-VISA tarkvara uute funktsioonide abil, parandades seeläbi igapäevaste bülletäänide (läbivaadatud sündmuste bülletäänid) õigeaegset väljaandmist ja tugevdades seire tõhusust.

— Hüdroakustiliste sündmuste töötlemise suutlikkust suurendatakse PMCC tarkvaral põhinevate uute funktsioonidega tarkvarapaketis NDC-in-a-Box, mis parandab riiklike andmekeskuste suutlikkust IDC hüdroakustilisi tooteid reprodutseerida.

— Jaapanis käitatakse ja hoitakse käigus kolme transporditavat süsteemi radioaktiivse ksenooni seireks, mis parandab arusaamist radioaktiivse ksenooni fooni varieeruvusest ja toetab CTBT kontrolli.

— Töötatakse välja kaks uut kohapealse kontrolli välilabori moodulit, kuhu paigutataks labori radionukliidide komponent. Väljundid hõlmavad standarditud tegevusalast korda ja konfiguratsioone, mis on välja töötatud kohapealse kontrolli välilabori radionukliidide ja väärisgaaside komponentide jaoks.

— Riiklike andmekeskuste töötajate suutlikkuse suurendamiseks korraldatakse kolm piirkondlikku koolitust/seminari ja kaks SeisCompi koolitust, keskendudes eelkõige naiste osalemise edendamisele.

— Seismiliste, hüdroakustiliste ja infraheli (SHI) ning radionukliidide andmete kogumiseks, töötlemiseks ja analüüsimiseks on paigaldatud ja hoitakse käigus kuni 12 suutlikkuse suurendamise süsteemi.

— Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas korraldatakse üks kohapealse kontrolli piirkondlik sissejuhatav kursus (RIC-27), mille raames koolitatakse allakirjutanud riikide tehnilisi eksperte.

— Allakirjutanud arenguriikidest vähemalt 13 tehnilise eksperdi osalemine kontrolli töörühma igal kaks korda aastas toimuval koosolekul 2027. ja 2028. aastal.

— Tugevdatakse CTBT noorte liidrite rühma kui noorte spetsialistide ja üliõpilaste kaasamise ja teavitamise platvormi. Rohkem kui 50 noort saavad koolitust sihipäraste suutlikkuse suurendamise algatuste ja võrgustike loomise võimaluste kaudu ning luuakse strateegilisi partnerlusi teiste organisatsioonidega.

— Aastatel 2027–2029 toetatakse mentorlusprogrammi kahe tsükli kaudu vähemalt 40 karjääri alustavat naist, kes saavad kasu individuaalsest mentorlusest, kutsealast arengut soodustavast tegevusest, võrgustike loomise võimalustest ning koostööst CTBTO ekspertide ja partneritega.

— CTBTO viib igal aastal läbi mitmeid soolise võrdsusega ja naiste mõjuvõimu suurendamisega seotud tegevusi.

Kestus

Meetme hinnanguline kestus on kokku 36 kuud.

Esimene sammas: tehnoloogilise ja teadusliku taristu tugevdamine

Esimese samba eesmärk on tugevdada ja tõhustada CTBTO rahvusvahelise seiresüsteemi, andmeanalüüsi suutlikkuse ja kohapealseks kontrolliks valmisoleku tehnoloogilisi ja teaduslikke aluseid.

IMSi sertifitseeritud seismiliste abijaamade alalhoidmine

Taust

Projektis käsitletakse jätkuvat väljakutset hoida toimimas 120 rahvusvahelise seiresüsteemi seismilist abijaama, mis on CTBT kontrollikorra oluline osa. Kuigi vastutus jaamade käitamise ja hooldamise eest lasub riikidel, kus need asuvad, võib riiklike ressursside piiratus viia aja jooksul jaamade toimimise ja töökindluse järkjärgulise halvenemiseni.

Tegevuses keskendutakse sihipärasele hooldusele ja tõrgete kõrvaldamisele kehvas töökorras jaamades, eelistades neid, mis asuvad rahaliste piirangutega riikides (peamiselt OECD ametliku arenguabi saajad). Kui see on põhjendatud, rakendatakse ka ennetavaid hooldusmeetmeid, et suurendada töökindlust ja vähendada tulevaste seisakute ohtu. Sekkumised võivad hõlmata vananenud või olelusringi lõppu jõudnud seadmete asendamist ning energiavarustuse, maandusseadmete ja tugitaristu täiustamist.

Jaamakülastuste ja kohapealsete tehnilise toe missioonide kaudu saavad käitajad praktilisi juhiseid ja praktilist koolitust, et suurendada oma suutlikkust jaamu sõltumatult käitada ja hooldada ning neis sõltumatult tõrkeid kõrvaldada. Need jõupingutused täiendavad laiemaid suutlikkuse suurendamise meetmeid, sealhulgas Viini rahvusvahelises keskuses jaamakäitajatele korraldatavaid tehnilisi koolituskursusi.

Oodatavad tulemused

— Sihtotstarbeliste IMSi abijaamade parem toimimine ja töökindlus tänu hooldusele ja seadmete ajakohastamisele.

— Jaamakäitajate suurem suutlikkus abijaamu käitada, hooldada ja neis tõrkeid kõrvaldada.

Oodatavad väljundid

— Hooldus, seadmete väljavahetamine ja taristu täiustamine vähemalt kuues IMSi abijaamas.

— Paranenud autenditud andmete kättesaadavus.

Hüdroakustilises jaamas andmete töötlemine DTK-PMCC abil

Taust

Kavandatud töös käsitletakse praegust riiklike andmekeskuste piiratud suutlikkust reprodutseerida rahvusvahelise andmekeskuse hüdroakustilisi omadusi ja sündmusi. Hüdroakustiliste andmete töötlemisel rahvusvahelises andmekeskuses kasutatakse algoritme Detection and Features eXtraction (DFX), Station Processing (StaPro) ning Hydro Azimuth and Slowness Estimator (HASE), mis genereerivad hüdroakustilisi tuvastamisi, omadusi ja lähteparameetreid. Kuigi NDC-in-a-Box toetab hüdroakustiliste andmete töötlust, ei hõlma see praegu HASE-funktsiooni, mis piirab IDC toodete reprodutseerimist.

Tuginedes varasemale arendustööle, kohandatakse projektiga veelgi hüdroakustiliste rakenduste jaoks algoritmi Progressive Multi-Channel Correlation (PMCC) ning valideeritakse see. PMCC on tarkvarapaketis NDC-in-a-Box juba kättesaadav ning on näidanud, et suudab reprodutseerida IDC DFXi ja StaPro tulemusi ning hüdroakustiliste elementide ekstraheerimise ja HASE väljundite tulemuste puhul on olukord paljulubav. Projektiga seda võimet täiendatakse, et riiklikud andmekeskused saaksid genereerida hüdroakustilisi omadusi ja sündmusi, mis on kooskõlas IDC poolse töötlemisega, ning tugevdatakse hüdroakustilist analüüsimise võimet kogu CTBT kontrollikorras.

Oodatavad tulemused

— Kõigil riiklikel andmekeskustel on suurem suutlikkus reprodutseerida IDC hüdroakustilisi omadusi ja sündmusi, kasutades PMCCd tarkvarapaketis NDC-in-a-Box, mis parandab kooskõla IDC toodetega ja tugevdab hüdroakustilist analüüsimise võimet kogu CTBT kontrollikorras.

Oodatavad väljundid

— Valideeritud PMCC-põhine metoodika IDC hüdroakustilise töötlemise tulemuste reprodutseerimiseks.

— (G)PMCC toimivuse hindamine hüdroakustiliste faaside klassifitseerimiseks, elementide ekstraheerimiseks ja sündmuste genereerimiseks.

— StaPro ja HASE reprodutseerimine.

— PMCC hüdroakustilise töötlemise suutlikkuse rakendamine IDC süsteemides ja tarkvarapaketis NDC-in-a-Box.

— Uuendatud (G)PMCC tarkvara, mis suudab reprodutseerida IDC hüdroakustilisi elemente ja sündmusi.

— Kasutusdokumendid ja praktilised juhised hüdroakustiliste andmete töötlemiseks (G)PMCC abil.

CTBTO virtuaalse andmekasutuskeskuse (vDEC) ajakohastamine

Taust

CTBTO virtuaalne andmekasutuskeskus (vDEC) annab teadlastele ja teadusasutustele juurdepääsu IMSi ja IDC andmetele tsiviil- ja teadusrakenduste jaoks. Alates sellest, kui vDEC 2011. aastal ELi toetusel loodi, on see võimaldanud ellu viia rohkem kui 230 teadusprojekti kogu maailmas, andes panuse teaduspublikatsioonidesse, konverentside esitlustesse ja seiremeetodite arengusse.

Praeguse platvormi taristu ja tugiprotsessid on aegunud. Kasutajatel on piiratud võimalused pääseda ise IDC andmebaasi andmetele ligi ja seal navigeerida, mis toob kaasa märkimisväärse vajaduse tehnilise abi järele. Lisaks nõuavad mõned andmepäringud, eelkõige radionukliide käsitlevate andmete puhul, käsitsi töötlemist ja esitamist ettevalmistuskomisjoni poolt, mis vähendab tegevuse tõhusust.

Projektiga moderniseeritakse vDECi, ajakohastades taristut, rakendades digitaalsete seismograafvõrkude föderatsiooni (FDSN) teenuseid lainekuju andmetele juurdepääsuks, tõhustades kasutajahaldust ja turvalisust ning luues uue veebipõhise platvormi andmetaotluste esitamiseks ja haldamiseks. Nende täiustustega ühtlustatakse andmete esitamist, vähendatakse halduskoormust ning antakse kasutajatele tõhusam ja turvalisem juurdepääs CTBTO andmeressurssidele.

Oodatavad tulemused

— Parem kasutuskogemus.

— Suurem turvalisus ja kasutajahaldus.

— Tegevuse suurem tõhusus ühtlustatud andmepäringu- ja andmete esitamise protsesside kaudu.

— Panustamine teadusuuringutesse ja innovatsiooni.

Oodatavad väljundid

— Uus kasutajaliides.

— FDSNi nõuetele vastavus lainekuju andmete puhul.

— Uued ja turvalisemad kasutajaprofiilid.

— Kohandatud teenus, mis esitab kasutajale andmeid vDECi serverist.

— Uuendatud server.

— Ajakohastatud käsiraamat.

BEST-ATM – strateegilise õhukandelise leviku modelleerimise võrdlusanalüüs ja hindamine

Taust

Õhukandelise leviku modelleerimine (ATM) simuleerib gaaside ja osakeste edasikandumist ja levikut atmosfääris ning on radionukliidide seire oluline osa. See toetab lepingu täitmise kontrollimist, olukorra hindamist ja usaldust suurendavaid meetmeid, võimaldades omistada täheldatud radionukliidide kontsentratsioonid võimalikele lähtepiirkondadele. Praegune toimiv käitamise modelleerimise raamistik on juba aastaid pakkunud usaldusväärset tuge; ent modelleerimismeetodite, andmete assimileerimise, andmetöötlusvõimekuse ja analüüsinõuete areng nõuab siiski tegevusalaste lähenemisviiside süstemaatilist ümberhindamist.

Kavandatud töö käigus võrreldakse ja hinnatakse ATMi tegevusalaseid konfiguratsioone, et teha kindlaks kõige tõhusamad lähenemisviisid radionukliidide seireks. See hõlmab praeguste meetodite jätkuva sobivuse hindamist, täiustamisvõimaluste kindlakstegemist ja täiendavate modelleerimisstrateegiate hindamist, et suurendada käitamistulemuste stabiilsust ja usaldusväärsust. Kõnealune töö annab ka tõenduspõhise aluse andmetöötlustaristu tulevaseks planeerimiseks, hinnates modelleerimise tulemuslikkuse, käitamisnõuete ja ressursivajaduste vahelist seost.

Oodatavad tulemused

— Radionukliidide seire teadusliku ja tegevusliku aluse tugevdamine.

— Suurem usaldus käitamise modelleerimise tulemuste vastu.

— Seiresüsteemi suurem vastupidavus ja tulevane valmisolek.

— Parem alus strateegiliste otsuste tegemiseks ja taristu planeerimiseks.

Oodatavad väljundid

— Tegevusalase võrdlemise ja hindamise aruanne.

— Soovituste pakett tulevaseks käitamisalaseks modelleerimiseks.

— Arvutusnõuded ja taristut käsitlevad suunised.

— Ühenduse võrdlusraamistik ja dokumentatsioon.

— Sidusrühmade kaasamine ja teadmussiire.

Järgmise põlvkonna ATMil põhinevate IDC toodete (IUF-ATM) integreeritud määramatuse raamistik

Taust

ATMi kasutatakse koos radionukliidide mõõtmisega, et teha kindlaks tuvastatud radionukliidide võimalikud lähtepiirkonnad, ning see on CTBT kontrollikorra jaoks oluline vahend. Nii mõõtmis- kui ka modelleerimistulemused võivad siiski olla ebatäpsed, mistõttu on teadlike analüüside ja otsuste tegemiseks hädavajalik määramatuse kvantifitseerimine.

CTBTO töötas ELi toetusel välja tervikliku raamistiku meteoroloogiliste tingimuste ja ATMiga seotud määramatuse kvantifitseerimiseks. Sellele tuginedes integreeritakse kavandatava töö tulemusena määramatust käsitlev teave otse ATMil põhinevatesse IDC toodetesse ja funktsioonidesse. See vastab allakirjutanud riikide taotlustele, et ATMi andmete puhul oleks määramatus selgemalt väljendatud, ning suurendab radionukliidide hindamise ja seireandmete analüütilist väärtust ja tegevusalast asjakohasust.

Oodatavad tulemused

— Määramatust arvesse võtvate ATMi andmete laialdasem kasutamine radionukliidide tuvastamise ja võrgu toimimise hindamiseks.

— Allakirjutanud riikide suurem kontrollisuutlikkus, mis võimaldab võtta ATMi andmete määramatust arvesse radionukliidide tuvastamise hindamisel, suurendab stabiilsust ja vähendab kallutatud tõlgendusi.

— IDC suurem tegevusvalmidus, kui määramatust arvesse võtvad ATMi funktsioonid on integreeritud rutiinsesse töövoogu ja aruannetesse.

Oodatavad väljundid

— Määramatust arvesse võtvad vaatluspiirkonnad, mis toetavad allikapiirkonna kindlakstegemist.

— Allika rekonstrueerimise vahendid, millele on lisatud määramatuse hinnangud saaste asukoha, aja ja tugevuse kohta.

— Määramatust arvesse võtvad andmeühildamisvahendid, mis sisaldavad radionukliidide ja lainekuju käsitlevat teavet.

Allikatermini hindamise ja põhjendamise tarkvara (STARS)

Taust

Tsiviilotstarbelise tuumaenergiaalase tegevuse laiendamine suurendab ülemaailmselt radioaktiivse ksenooni fooni taset, mistõttu on raskem eristada rutiinset tööstusheidet CTBT kontrollikorra jaoks olulistest signaalidest. Samal ajal suurendab IMSi väärisgaase käsitlevate andmete kasvav maht analüütilist nõudlust ekspertide järele.

Nende probleemide lahendamiseks töötab STARS välja sellise vahendi prototüübi, mis toetab võimalike allikaasukohtade ja tööstusega seotud radioaktiivse ksenooni heite tugevuse esialgset kirjeldamist. Struktureeritud ja läbipaistva analüütilise raamistiku loomisega parandab kõnealune vahend allikaterminite hindamise järjepidevust ja annab teavet tulevasteks toimivushindamisteks.

Oodatavad tulemused

— Suurem suutlikkus hinnata ja tõlgendada tööstusega seotud radioaktiivse ksenooni allikaid, kasutades struktureeritud pöördmodelleerimise töövooge.

— Kiiremad ja järjepidevamad hindamised.

— Suurem analüüsivõime töötajate koolitamise ja STARSi kohaldamise kaudu.

— Suurem kestlikkus ja teadmussiire dokumenteeritud, läbipaistvate ja hooldatavate meetodite abil.

— Tugevdatud koostööraamistik andmeühilduse lähenemisviiside hindamiseks ja tulevaseks integreerimiseks.

Oodatavad väljundid

— STARS v1.0 prototüüp tööstusega seotud radioaktiivse ksenooni heite allikaterminite esialgseks iseloomustamiseks kasutades ATMi ja järeldamismeetodeid.

— Varasemate ja sünteetiliste stsenaariumide võrdlusjuhtumite kogu loomine, et toetada tulemuslikkuse ja toimivuse hindamist.

— Rakendamist, läbipaistvust ja pikaajalist hallatavust toetavad tehnilised ja kasutusdokumendid.

— Koolitusprogramm, mis võimaldab ekspertidel STARSi analüütilistes töövoogudes ja tegevusstsenaariumides rakendada.

Järeltõukeseeriate ajal analüütikutele antav abi – NET-VISA

Taust

IDC analüütikud vaatavad tavaliselt läbi ligikaudu 100 seismilist sündmust päevas, kusjuures suuremate järeltõukeseeriate ajal kasvab see arv 300ni või üle selle. Need järsud suurenemised tekitavad tegevuses kitsaskohti, piirates sündmuste põhjalikku läbivaatamist ja lükates edasi IDC bülletäänide koostamise.

Selle probleemi lahendamiseks võetakse projekti raames kasutusele tarkvara, mis võimaldab järeltõukeseeriaid kiiresti tuvastada ja töödelda, kasutades väljakujunenud algoritmi Empirical Matched Field Processing (EMFP). Tuvastades sarnaste seismiliste sündmuste klastrid, võimaldab see vahend analüütikutel järeltõukeid ära tunda ja töödelda korraga, mitte ükshaaval. See suutlikkus parandab töövoo tõhusust suuremahulistel perioodidel, toetab IDC toodete õigeaegset avaldamist ja suurendab seiretegevuse reageerimisvõimet.

Oodatavad tulemused

— Automaatsete seismiliste bülletäänide parem kvaliteet ja usaldusväärsus, mis annab tugevama aluse analüütikute poolseks läbivaatamiseks.

— Seismiliste sündmuste tõhusam ja õigeaegsem töötlemine suuremahuliste järeltõukeseeriate ajal, mis toetab IDC igapäevaste bülletäänide (läbivaadatud sündmuste bülletäänid) õigeaegset avaldamist.

— Seismiliste sündmuste parem seostamine, mille tulemuseks on sündmuste täpsem ja järjepidevam kirjeldamine enne läbivaatamist analüütiku poolt.

Oodatavad väljundid

— Analüütikute tugivahend, mis on integreeritud analüütikute läbivaatamissüsteemi (ARS) ning võimaldab järeltõukeseeriaid tõhusalt tuvastada ja töödelda.

— Tõhusam NET-VISA assotsiaator tänu EMFP tuvastamiste integreerimisele, signaalide paremale seostamisele ja automaatsete seismiliste bülletäänide kvaliteedile.

Transporditavate väärisgaasisüsteemide käitamine Jaapanis

Taust

Radioaktiivse ksenooni isotoobid tekivad nii tuumaplahvatustes kui ka tsiviilotstarbelistes tuumarajatistes, mistõttu on teadmised tsiviilotstarbelise radioaktiivse ksenooni taustast CTBT kontrolli jaoks hädavajalikud. Arusaamine sellest, kuidas radioaktiivse ksenooni kontsentratsioon aja jooksul ja eri asukohtades varieerub, aitab paremini tõlgendada IMSi tuvastusi ja hinnata võrgu toimimist.

ELi toetusel on CTBTO loonud transporditavate radioaktiivse ksenooni süsteemide võrgu ja käitab seda kolmes Jaapani linnas, nimelt Honorobes, Mutsus ja Fukuokas, kus paiknevad süsteemid töötavad koos Takasakis asuva IMSi jaamaga. Kavandatud tegevuse eesmärk on jätkata andmete kogumist, tuginedes eeldatavale rahalisele toetusele Jaapani valitsuselt. Katkematu andmekogumise tagamiseks on vaja täiendavat rahastamist, et jätkata käitamis- ja hooldustegevust järgmise kahe aasta jooksul.

Saadud andmekogumit jagatakse allakirjutanud riikidega ja teadlastega, aidates paremini mõista radioaktiivse ksenooni fooni tasemeid ja nende mõju CTBT kontrollitegevusele.

Oodatavad tulemused

— Paremad teadmised radioaktiivse ksenooni mõõtmiste ruumilisest ja ajalisest varieeruvusest, mis võimaldab paremini mõista, kui palju teavet on võimalik ühes IMSi jaamas tehtud mõõtmiste põhjal saada.

Oodatavad väljundid

— Radioaktiivse ksenooni kolme seiresüsteemi pidev toimimine Jaapanis, mis võimaldab teha pidevaid mõõtmisi.

— Andmekogum, mis toetab radioaktiivse ksenooni fooni kontsentratsioonide ruumilise ja ajalise varieeruvuse analüüsi.

Kohapealse kontrolli välilabori taristu uuendamine

Taust

CTBT-ga on ette nähtud kohapealse kontrolli (OSI) tegemine, et selgitada välja, kas on toimunud lepingut rikkuv tuumaplahvatus. Selle suutlikkuse toetamiseks töötab ettevalmistuskomisjon välja ja hoiab käigus tõhusaks kontrolliks vajalikke seadmeid, menetlusi ja kasutuselevõtu kontseptsioone.

Kohapealse kontrolli välilabor on selle suutlikkuse väga oluline osa, mis võimaldab kohapealseid mõõtmisi ja kontrolli käigus kogutud keskkonnaproovide analüüsimist. Praegune radionukliidide labori taristu töötati välja 2013. aastal ja võeti kasutusele 2014. aasta integreeritud väliõppuse käigus ning see on jäänud remondi- ja hooldustegevuse toel kasutusele.

Viimasel kümnendil on ettevalmistuskomisjon asunud rakendama modulaarse ja standarditud kasutuselevõtu kontseptsiooni, mis põhineb spetsiaalsetel õhukantavatel moodulitel, mille eesmärk on parandada transpordi tõhusust ja võimaldada kiiret kasutuselevõttu. Kuigi kohapealse kontrolli välilabori väärisgaaside komponent on juba edukalt sellele uuele süsteemile üle viidud ja seda katsetati 2024. aastal toimunud ulatusliku väliõppuse käigus, sõltub radionukliidide komponent endiselt vanast taristust.

Selle tegevusega ajakohastatakse kohapealse kontrolli välilabori radionukliidide komponenti, integreerides laboriseadmed standarditud kasutuselevõtu kontseptsiooni ning parandades transporditavust, seadmete kaitset ja tegevusvalmidust tulevaste kohapealsete kontrollide jaoks.

Oodatavad tulemused

— CTBT kontrollikorra kohapealse kontrolli komponendi suurem valmisolek, usaldusväärsus ja kasutatavus.

— Laboriseadmete parem kaitse, transporditavus, kasutuselevõtt ja kasutamine kohapealsete kontrollide ajal.

— Suurem tegevusvalmidus tehniliste lahenduste abil, mis toetavad olemasolevate laboriseadmete ohutut ja tõhusat kasutamist.

— Labori radionukliidide ja väärisgaaside komponentide ühtlustatud kasutuselevõtt ja tööpõhimõtted, mis hõlbustavad nende kasutamist inspektsioonirühmade poolt.

Oodatavad väljundid

— Kaks ajakohastatud kohapealse kontrolli välilabori moodulit radionukliidide komponendi jaoks, mis on integreeritud õhukantavate moodulite standarditud kasutuselevõtu süsteemi, et toetada ohutut transporti ja kiiret kasutuselevõttu.

— Labori radionukliidide ja väärisgaaside komponentide standarditud töökord ja kasutuselevõtu konfiguratsioonid.

Teine sammas: suutlikkuse suurendamine

Teise sambaga tugevdatakse suutlikkuse suurendamist, võimaldades allakirjutanud riikidel, eelkõige arengumaadel, anda oma panus CTBT kontrollikorda ja saada sellest kasu.

Riiklike andmekeskuste suutlikkuse suurendamine

Taust

Riiklikel andmekeskustel on keskne roll IMSi andmete ja IDC toodete vastuvõtmisel, töötlemisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel. Ehkki paljud allakirjutanud riigid kasutavad neid ressursse üha enam kontrolliks ning teaduslikeks ja tsiviilrakendusteks, vähendavad riiklike andmekeskuste tulemuslikkust sageli piiratud tehniline suutlikkus, ebapiisavad koolitusvõimalused, taristulüngad ja naiste alaesindatus kontrolliga seotud tegevustes.

Selle projektiga tugevdatakse riiklike andmekeskuste võimeid piirkondlike ja erikoolituste, ekspertidele antava tehnilise toe, suutlikkuse suurendamise süsteemide kasutuselevõtu ja alalhoidmise ning naiste osalemist ja eksperditeadmisi CTBT kontrollis suurendavate sihipäraste meetmete kaudu. Võimetealaseid lünki kõrvaldades ja teadmiste säilitamist toetades parandatakse projektiga riiklike andmekeskuste tegevust ja suurendatakse riikide panust kontrollikorda.

Tegevus on üles ehitatud kolmele komponendile:

— koolitused ja seminarid suutlikkuse suurendamiseks

— suutlikkuse suurendamise süsteemide kasutuselevõtt ja alalhoidmine

— naiste teadusuuringutes osalemist toetav koolitusalgatus „She Shapes Science Initiative Bootcamp“

Oodatavad tulemused

— Riiklike andmekeskuste tugevdatud taristu ja suurem võime andmete kogumiseks, töötlemiseks ja analüüsimiseks (SHI ja RN), mida toetavad kasutusele võetud ja alal hoitud suutlikkuse suurendamise süsteemide lahendused.

— Riiklike andmekeskuste töötajate suurem suutlikkus sündmusi sõltumatult analüüsida, anda riiklikele ametiasutustele tehnilist nõu ning aidata tõhusamalt kaasa piirkondlikule ja rahvusvahelisele kontrollitegevusele.

Oodatavad väljundid

— 45 riikliku andmekeskuse töötajat on saanud koolitust piirkondlike ja spetsiaalsete koolituste/seminaride kaudu.

— Korraldatud on kolm piirkondlikku seminari ja koolituskursust ning kaks SeisCompi koolitust.

— Kuni 12 suutlikkuse suurendamise süsteemi on kasutusele võetud, neid on ajakohastatud või alal hoitud, et toetada SHI- ja RN-andmete kogumist, töötlemist ja analüüsi.

— Riiklike andmekeskuste tegevuse tulemuslikkuse suurendamiseks on antud tehnilist tuge ja võetud järelemeetmeid, sealhulgas juhendamise, tõrgete kõrvaldamise, hoolduse ja teadmiste säilitamisega seotud tegevuse kaudu.

— Kaheksa riiklikes andmekeskustes töötavat naist on saanud koolitust ja juhendamist algatuse „She Shapes Science Initiative Bootcamp“ kaudu, mis suurendab nende osalemist ja tehnilisi eksperditeadmisi CTBT kontrollitegevuses.

Kohapealse kontrolli piirkondlik sissejuhatav kursus – 2027 (Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond)

Taust

CTBT-ga on ette nähtud kohapealse kontrolli (OSI) tegemine, et selgitada välja, kas on toimunud lepingut rikkuv tuumaplahvatus. Kuni lepingu jõustumiseni säilitab ajutine tehniline sekretariaat OSI tegevusliku valmiduse struktureeritud koolitus- ja suutlikkuse suurendamise programmi kaudu.

OSI piirkondlikud sissejuhatavad kursused annavad alusteadmisi lepingust ja OSI meetoditest ning on asendusinspektoritele mõeldud OSI lineaarse koolitusprogrammi peamine baaskursus. Kogemused on näidanud, et piirkondliku sissejuhatava kursuse korraldamine piirkonnas suurendab OSI lineaarsesse koolitusprogrammi nimetatud kandidaatide arvu ja programmis osalemist ning aitab kaasa suuremale geograafilisele mitmekesisusele, soolisele võrdsusele ja alaesindatud rühmade esindatusele OSI koolitusprogrammis.

Pärast piirkondliku sissejuhatava kursuse RIC-26 edukat läbiviimist Aafrikas 2024. aastal ja vastavalt piirkondliku rotatsiooni mudelile on Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna jaoks kavandatud RIC-27. See tegevus tugevdab OSI koolitusüsteemi kestlikkust, kaasavust ja tõhusust ning toetab CTBT kontrollikorra pikaajalist valmisolekut.

Oodatavad tulemused

— Suurem OSI tegevuslik valmidus Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna ekspertide suurema osalemise kaudu OSI koolitusprogrammis.

— Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna tehniliste ekspertide paremad teadmised CTBT lepingust ja OSI nõuetest.

— Allakirjutanud riikide suurem suutlikkus nimetada OSI lineaarsesse koolitusprogrammi kvalifitseeritud kandidaate, mis toetab asendusinspektorite nimekirja jätkusuutlikkust.

— Asendusinspektorite kvalifitseeritud kandidaatide suurem arv ning suurem geograafiline mitmekesisus, sooline võrdsus ja alaesindatud rühmade esindatus OSI koolitusprogrammis.

— Suurem piirkondlik osalemine CTBTO koolitustegevuses ja CTBT kontrollikorras.

Oodatavad väljundid

— Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas on korraldatud piirkondlik sissejuhatav kursus.

— Välja on töötatud ettevalmistavad e-õppe moodulid, mis tehakse kättesaadavaks kõigile valitud osalejatele.

— Korraldatud on klassiruumiõpe ja OSI tehnikate praktilised seminarid.

— Läbi on viidud on kokkuvõtteõppus.

— Rohkem kui 30 tehnilist eksperti allakirjutanud riikidest on saanud koolitust põimõppe lähenemisviisi kasutades.

— Soovitused ja saadud kogemused on dokumenteeritud kursusejärgses hindamisaruandes.

Tehniliste ekspertide tugiprogramm

Taust

Paljud allakirjutanud arenguriigid seisavad silmitsi rahaliste piirangutega, mis takistavad nende ekspertide osalemist CTBTO teaduslikel ja tehnilistel koosolekutel. See võib vähendada nende panustamist aruteludesse ja soovitustesse kontrollikorraga seotud küsimustes, hoolimata nende olulisest rollist IMSi jaamade asukohariikidena ja riiklike andmekeskuste loomisel.

2006. aastal loodud tehnilise ekspertide tugiprogramm (TESP) toetab arenguriikide kvalifitseeritud ekspertide osalemist CTBTO ametlikel tehnilistel koosolekutel. Hõlbustades nende ekspertide osalemist kontrolliga seotud tegevustes, tugevdab see programm riiklikku tehnilist suutlikkust, edendab teadmiste vahetamist ning suurendab ettevalmistuskomisjoni tehnilise töö kaasavust ja mitmekesisust. Sooline tasakaal ja geograafiline esindatus on endiselt peamised valikukriteeriumid.

Oodatavad tulemused

— Allakirjutanud arenguriikide ekspertide suurem osalemine ettevalmistuskomisjoni poliitikat kujundavates organites.

— Allakirjutanud arenguriikide suurem tehniline suutlikkus.

— Suurem kaasatus, mitmekesisus ja geograafiline esindatus ettevalmistuskomisjoni tehnilises töös.

Oodatavad väljundid

— 52 allakirjutanud arenguriikide tehnilist eksperti saavad toetust töörühm B koosolekutel osalemiseks.

— Osalevate ekspertide puhul hõlbustatakse soolise tasakaalu ja geograafilise mitmekesisuse saavutamist.

CTBT noored liidrid

Taust

CTBT noorte liidrite algatus (CYL) tugineb CTBTO noorterühma (CYG) edule, milles on alates 2016. aastast osalenud ligi 2 000 noort 137 riigist suutlikkuse suurendamise, teadusuuringute ja teavitustegevuse kaudu tuumarelva leviku tõkestamise ja desarmeerimise valdkonnas.

CTBT 30. aastapäeva ja CYGi 10. aastapäeva puhul muudab kõnealune algatus olemasoleva võrgustiku struktureeritumaks ja kestlikumaks ülemaailmseks noorteplatvormiks. Saadud kogemustele ja liikmetega peetud konsultatsioonidele tuginedes tugevdab CYL noorte kaasamist, juhtimist ja tegevust CTBT toetuseks, tagades samal ajal tasakaalustatud piirkondliku esindatuse ja allakirjutanud riikide laialdase osalemise.

Oodatavad tulemused

— Noorte liidrite suurem suutlikkus edendada CTBT eesmärke ja juhtida noortest lähtuvaid algatusi riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil.

— Noorte aktiivsem ja mitmekesisem kaasamine CTBT ülemaailmse kohaldamise ja jõustumise toetamisse.

— Noorte liidrite suurem osalemine teadus-, diplomaatilistel ja poliitilistel foorumitel, kus käsitletakse CTBT-d, tuumarelva leviku tõkestamist ja desarmeerimist.

— CTBT-ga seotud sõnumite laiem ülemaailmne haare ja nähtavus noorte juhitud kaasamise ja digiplatvormide kaudu.

Oodatavad väljundid

— Noorte juhitav juhtkomitee suunab CYLi võrgustiku tegevust.

— Läbi on viidud suutlikkuse suurendamise programm, et tugevdada liikmete teadmisi ning juhtimis-, selgitus- ja suhtlemisoskust.

— Toetatakse CYLi osalemist peamistel teadus- ja diplomaatilistel foorumitel, kus käsitletakse CTBT-d, tuumarelva leviku tõkestamist ja desarmeerimist.

— Rakendatud on noorte juhitud teavitus- ja kaasamisalgatusi, sealhulgas CTBTO juhtkampaaniad (nt ülemaailmne kunstikampaania „Be the Voice of SnT2025“) ja uusi noortele suunatud tegevusi.

— Loodud on vilistlasorganisatsioon CYL Alumni Network kaasatuse toetamiseks ja institutsiooniliste teadmiste säilitamiseks.

— Kommunikatsiooni- ja teavitustegevus CYLi tegevuse nähtavuse ja ulatuse suurendamiseks.

— Tugevdatud on strateegilisi partnerlusi rahvusvaheliste organisatsioonide, akadeemiliste asutuste, mõttekodade ja noortevõrgustikega.

Võimalustele võrdse juurdepääsu edendamine

Taust

2022. aastal käivitas CTBTO ELi toetusel mentorlusprogrammi MATI-valdkonnas karjääri alustavatele naistele, et tähistada CTBT 25. aastapäeva. Alates sellest on kõnealune programm edukalt lõpetanud neli tsüklit ja praegu viiakse läbi viiendat, kus mentorlust pakutakse 141 naisele kõigist kuuest CTBTO geograafilisest piirkonnast, enamus neist arenguriikidest.

Programm viib karjääri alustavad naised kokku kogenud tehniliste ekspertidega, aidates neil laiendada kutsevõrgustikke, tugevdada oma oskusi ja suurendada teadlikkust karjäärivõimalustest MATI-valdkonnas, tuumarelva leviku tõkestamise ja desarmeerimise alal ning CTBT-ga seotud valdkondades. Mentorlust täiendavad temaatilised seminarid, õpikojad ja oskuste arendamise meetmed, mis aitavad suurendada kvalifitseeritud naisspetsialistide arvu.

Samal ajal kui need jõupingutused toetavad teavitustegevuse ja värbamise eesmärke, nõuab soolise tasakaalu saavutamine samuti püsivaid meetmeid, et kvalifitseeritud naised sooviksid ajutisse tehnilisse sekretariaati tööle tulla, seal oma oskusi arendada ja sinna tööle jääda. Seetõttu kombineeritakse projektis jätkuv mentorlus sihipäraste meetmetega, et tugevdada soolise võrdsuse, naiste mõjuvõimu suurendamise ja kaasava töökoha institutsioonilist raamistikku.

Oodatavad tulemused

— Karjääri alustavate kvalifitseeritud naiste arvu suurendamine MATI-valdkonna töökohtadel ning tuumarelva leviku tõkestamise ja desarmeerimise valdkonnas ning naissoost tehniliste ekspertide arvu suurendamine.

— Suurem teadlikkus CTBT kontrollikorrast ja sellega seotud ametialastest võimalustest.

— Tugevam institutsiooniline raamistik, mis edendab soolist võrdsust ja naiste mõjuvõimu suurendamist.

Oodatavad väljundid

— Mentorlusprogrammi kaudu toetatakse aastatel 2027–2029 vähemalt 40 karjääri alustavat naist.

— Soolise võrdsuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise meetmed, mida igal aastal võetakse ja mille kohta antakse aru ÜRO organisatsioonidevahelise protsessi raames.

Rakendamine, seire ja aruandlus

Taust

Tuginedes nõukogu 25. septembri 2023. aasta otsusest (ÜVJP) 2023/2064 saadud kogemustele ning võttes arvesse kavandatud meetmete ulatust ja keerukust, on tõhusa koordineerimise, õigeaegse rakendamise ning projektide pideva seire ja aruandluse tagamiseks vaja sihtotstarbelist programmijuhtimistoetust. Spetsiaalne koosseisuväline liige oleks ELi rahastatavate tegevuste keskne kontaktpunkt, toetades koordineerimist kõigis valdkondades ning tagades õigeaegse ja täpse aruandluse ELile.

Oodatavad tulemused

— ELi rahastatavate tegevuste parem koordineerimine ja järelevalve.

— Tõhustatud seire, aruandlus ja teabevahetus ELiga.